

Inspraak t.b.v. Provinciale Staten, 7 december 2022

Cluster Natuur en Landbouw, Gelders Programma Landelijk Gebied

Geachte Staten,

Namens Geldersch Landschap & Kasteelen, IVN Gelderland, Natuurmonumenten, Natuur en Milieu Gelderland en Landschapsbeheer Gelderland breng ik de volgende punten naar voren.

Met waardering zien we dat Gelderland eigen initiatief neemt om grote opgaven voor het Gelders landelijk gebied, met landbouw en natuur als belangrijke pijlers, concreet en mogelijk te maken.

Des te belangrijker is het voor Provinciale Staten om goede kaders mee te geven voor de uitwerking.

Kader 1: Natuurinclusieve en/of kringlooplandbouw

1. Rond VHR en KRW¹-gebieden wordt als kader gesteld dat niet-grondgebonden bedrijven een gegarandeerde emissiereductie voor het gehele bedrijf moeten hebben. Niet duidelijk is wat die emissiereductie moet zijn. In het belang van een heldere toekomstverwachting stellen wij voor de benodigde emissiereductie te bepalen op grond van bodem-, water- en klimaatdoelen en te realiseren natuurwaarden.
2. Buiten de overgangsgebieden voor VHR en KRW wordt voorgesteld om nieuwvestiging van niet-grondgebonden bedrijven weer mogelijk te maken. Dergelijke agro-industriële activiteiten horen op een agro-bedrijventerrein. Dat is in het belang van een goede ruimtelijke ordening, van onderlinge samenwerking in de keten en duurzame energie. En het beperkt de overlast van vervoersbewegingen. Wij dringen erop aan om verspreide nieuwvestiging van niet-grondgebonden landbouw niet toe te staan.

Kader 2: Water en bodem sturend.

1. Wij vragen u welke instrumenten u zult inzetten om 'conflicterende gebruiksfuncties aan te passen of te beëindigen'? Wij adviseren hier nadere (proces)afspraken over te maken.
2. Vormgeven van nieuwe verdienmodellen voor natuurinclusieve landbouw is cruciaal om de combinatie te maken tussen behoud van zoveel mogelijk landbouwgrond en verhoging van de grondwaterstand rond grondwaterafhankelijke natuur en voor de hoge zandgronden.

Kader 3: Robuust systeemherstel en overgangsgebieden

1. Wij missen bij uw inzet voor overgangsgebieden² hydrologische maatregelen die zowel voor water als voor vitale natuur noodzakelijk zijn. Gezien de integrale opgave voor het GPLG is het nodig deze op te nemen.

---

¹ Vogel- en Habitatrichtlijn en Kader Richtlijn Water

² U wilt in de overgangsgebieden inzetten op verduurzaming van de landbouw, versterking van biodiversiteit, verlaging van de stikstofdepositie en input van chemische stoffen.

2. Voor het landbouwperspectief in overgangsgebieden denken wij aan natuurinclusieve landbouw, hetgeen meer is dan het sluiten van kringlopen. Juist in deze zones waar de overgang tussen landbouw en natuur verzacht moet worden, ligt het voor de hand natuurinclusieve landbouw daar te ontwikkelen.
3. De stikstofaanpak verloopt langzaam. Daarvoor liggen meerdere oorzaken bij het Rijk. Wat Gelderland wel kan doen is voortvarend latente ruimte intrekken en aanpassen van de regels voor saldering. Intern salderen wordt dan vergunningplichtig; extern salderen moet meer besparing voor natuur opleveren. En voorts hierover goede afspraken met het Rijk maken. Alleen dan ontstaat ruimte voor compensatie van PAS-melders.
4. Wij kunnen instemmen met versterking van natuur zonder dat dit leidt tot verschuiving van natuurbegrenzingen. Wel is nodig dat natuurherstel op korte termijn geïntensiveerd wordt. Vitale en robuuste natuur is van cruciaal belang voor de instandhouding van soorten en leefgebieden. Dankzij vitale natuur zal het afdwingen van wettelijke bescherming minder nodig zijn. Wij vragen de natuurherstelprogramma's en het onderzoek voor natuurherstel in overgangsgebieden daarom uiterlijk in januari a.s. op te leveren.
5. Wij zijn enthousiast over 10% groen-blauwe dooradering omdat dit bijdraagt aan doelen voor biodiversiteit, water, klimaat en leefomgeving. Een rijk landschap is onderdeel van een gezonde leefomgeving.
6. Wij missen aandacht voor basiskwaliteit natuur en generieke verbetering van biodiversiteit.
7. Veluwe Arrangement:
  - a. Wij vragen u nieuwe functies per direct te toetsen aan omgevingsdoelen, in plaats van per 2025.
  - b. Wij hebben twijfel bij uw voornemen vergunningen niet meer op bedrijfsniveau te borgen, omdat u verwacht voldoende te sturen met wet- en regelgeving. Hoe worden de omgevingswaarden gewaarborgd en hoe organiseert u daarmee robuust systeemherstel?
  - c. Wij vragen u onze organisaties te betrekken in de aanpak.

Kader 4: Gelders Klimaatplan leidend voor klimaatopgave.

De klimaatopgave in de landbouw gaat, naast het gebruik van fossiele energie, met name over uitstoot van broeikasgassen (CO₂, methaan, lachgas). Voor de veehouderij verwachten wij overlap met de opgaven voor reductie van stikstofuitstoot. Wij stellen voor deze opgave integraal en concreet te koppelen aan de overige GPLG-opgaven.